

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 12.07.2017, sp. zn. 8 Tdo 308/2017, ECLI:CZ:NS:2017:8.TDO.308.2017.1

Číslo: 22/2018

Právní věta:

I. Pro posouzení toho, zda jde ve smyslu § 211 odst. 1 tr. zákoníku o nepravdivý údaj při sjednávání úvěrové smlouvy, musí být z obsahu sjednávané úvěrové smlouvy nebo úvěrových podmínek jako její součásti patrné, k jaké skutečnosti nebo informaci se konkrétní nepravdivý údaj vztahuje a zda jde o údaj podstatný pro uzavření smlouvy.

II. Postup podle § 265l odst. 1 tr. ř., jímž Nejvyšší soud výjimečně přikáže věc státnímu zástupci, může být odůvodněn i tím, že z obsahu spisu vyplývají pochybnosti o tom, zda věc byla dostatečně po všech stránkách objasněna, a o vině obviněného i jeho postavení před soud tedy vznikají vážné pochybnosti, a doplnění dokazování vyžaduje, aby věc byla došetřena v přípravném řízení. Přikázání věci státnímu zástupci podle § 265l odst. 1 tr. ř. zde není vázáno na splnění podmínek uvedených v § 260 tr. ř.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 12.07.2017

Spisová značka: 8 Tdo 308/2017

Číslo rozhodnutí: 22

Číslo sešitu: 5

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Přikázání věci, Řízení o dovolání, Úvěrový podvod

Předpisy: § 211 odst. 1 tr. zákoníku
§ 260 tr. ř.
§ 265l odst. 1 tr. ř.

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Nejvyšší soud z podnětu dovolání obviněného R. M. podle § 265k odst. 1 tr. ř. ve vztahu k němu a s přiměřeným použitím ustanovení § 261 tr. ř. i ohledně obviněných M. V. a R. Š. zrušil usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 25. 4. 2016, sp. zn. 5 To 589/2015, a rozsudek Okresního soudu v Lounech ze dne 30. 9. 2015, sp. zn. 2 T 120/2013, jakož i další rozhodnutí na zrušená rozhodnutí obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu. Podle § 265l odst. 1 tr. ř. vrátil věc státnímu zástupci Okresního státního zastupitelství v Lounech k došetření. Dovolání obviněného M. V. odmítl.

I.

Dosavadní průběh řízení

1. Rozsudkem Okresního soudu v Lounech ze dne 30. 9. 2015, sp. zn. 2 T 120/2013, byli obvinění R. M. a M. V. (a obviněná R. Š., která dovolání nepodala) uznáni vinnými pokusem přečinu úvěrového podvodu podle § 21 odst. 1 a § 211 odst. 1, 4 tr. zákoníku, jehož se dopustili skutkem popsáním tak, že

po předchozí společné domluvě na získání finančních prostředků z úvěru ve výši 350 000 Kč uzavřeli dne 19. 6. 2012 v P., okres L., obviněný R. M., jediný jednatel společnosti V., s. r. o., se sídlem P. 1, D. ul. (dále „společnost V.“), jako žadatel o úvěr, a obviněná R. Š., obchodní zástupkyně společnosti GE M. A., s. r. o., se sídlem P. 4, V. ul. (dále jen „společnost GE M. A.“), jako věřitel, smlouvu o úvěru za účelem financování nákupu vozidla zn. Ford S-Max 10-2.0 Eco Boost SCTI Titanium v ceně 700 000 Kč, přičemž nejprve obviněný M. V., otec R. Š., za kterou fakticky úvěrovou smlouvu sjednával, záměrně při vytváření žádosti o úvěr nadiktoval vyplňujícímu K. P. údaj o tom, že část kupní ceny vozidla ve výši 350 000 Kč byla již na účet R. Š., jako prodejce vozidla, zaplacená, přičemž si všichni byli vědomi toho, že uvedení této skutečnosti je jednou z rozhodujících podmínek pro schválení úvěru, a posléze takto vyplněnou smlouvu o úvěru na částku ve výši 350 000 Kč R. Š. a R. M. podepsali, přestože jim bylo známo, že k úhradě části kupní ceny vozidla nedošlo, přičemž úvěrová smlouva byla posléze po zjištění nesrovnalostí o původu vozidla stornována ze strany společnosti GE M. A., aniž došlo k vyplacení požadované částky.

2. Za tento pokus přečinu byli obvinění R. M. i M. V. odsouzeni podle § 211 odst. 4 tr. zákoníku každý k trestu odnětí svobody v trvání dvanácti měsíců, jehož výkon jim byl podle § 81 odst. 1 a § 82 odst. 1 tr. zákoníku podmíněně odložen na zkušební dobu dvou let. Rovněž bylo rozhodnuto o vině a trestu spoluobviněné R. Š.

3. Krajský soud v Ústí nad Labem jako soud odvolací usnesením ze dne 25. 4. 2016, sp. zn. 5 To 589/2015, odvolání obviněných R. M., M. V. i R. Š. jako nedůvodná podle § 256 tr. ř. zamítl.

II.

Dovolání a vyjádření k němu

4. Proti shora uvedenému usnesení odvolacího soudu podal obviněný M. V. prostřednictvím obhájce dovolání z důvodu uvedeného v § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. pro nedostatky v právním posouzení skutku a požadoval, aby Nejvyšší soud usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 25. 4. 2016, sp. zn. 5 To 589/2015, a všechna další rozhodnutí na zrušená rozhodnutí obsahově navazující zrušil a přikázal Okresnímu soudu v Lounech, aby o věci znovu jednal a rozhodl.

5. Obviněný R. M. v dovolání podaném prostřednictvím obhájce odkázal na důvod dovolání uvedený v § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. V jeho obsahu nejprve poukázal na to, že v průběhu řízení proti němu vedeném byl rozsudkem soudu prvního stupně ze dne 5. 3. 2014, sp. zn. 2 T 120/2013, obžaloby zproštěn, odvolací soud však usnesením ze dne 29. 10. 2014, sp. zn. 6 To 169/2014, k odvolání státního zástupce v neprospěch obviněných věc zrušil a přikázal provést dodatečné dokazování a rozhodnout v neprospěch obviněných, což se v nyní přezkoumávaném rozhodnutí stalo. Obviněný je však nepovažuje za správné, protože popis skutku, jak je uveden v napadeném rozsudku, postrádá popis takových okolností, z nichž by bylo možné dovodit, že znak uvedení nepravdivého údaje má vztah i k jeho osobě, neboť pro takový závěr není ve skutku ani v odůvodnění přezkoumávaných rozhodnutí dostatek podkladů. Brojil tak proti správnosti závěru o tom, že i on naplnil všechny znaky pokusu přečinu úvěrového podvodu.

6. Uvedený nedostatek obviněný R. M. spatřoval především ve vztahu ke své osobě, protože podle skutkové věty nepravdivý údaj o uhrazení části kupní ceny uvedl obviněný M. V., jenž jej nadiktoval

K. P. Ve vymezení skutku ani v následném odůvodnění nejsou takové skutečnosti, které by svědčily o tom, jakým způsobem se na trestném jednání obviněného M. V. a R. Š. obviněný R. M. podílel. V této souvislosti soudům obou stupňů vytkl, že ač uvedenou vadu namítal v průběhu celého trestního řízení, nevěnoval jí ani jeden ze soudů nižších stupňů potřebnou pozornost, a proto jde o vadu, pro niž nemůže přezkoumávané rozhodnutí obstát.

7. Podle obviněného se soudy dopustily zásadního hmotněprávního pochybení v tom, že nesprávně právně posoudily institut úvěrové smlouvy ze dne 19. 6. 2012, která byla sjednána na základě § 497 a násl. zákona č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, účinného do 1. 1. 2014 (dále jen „obch. zák.“). Poukázal na to, že u úvěrové smlouvy jde o konsenzuální kontrakt, u něhož není třeba nic dalšího reálně plnit, aby došlo k uzavření smlouvy. Smlouva o úvěru je tak uzavřena dnem jejího podpisu a ve smlouvě sjednané podmínky jsou smluvními stranami následně plněny, neboť plnění stran směřují téměř vždy do budoucna.

8. Vzhledem k tomu, že soudy se s těmito otázkami dostatečně nevypořádaly, neopodstatněně obviněnému vytykají, že podepsal smlouvu, v níž bylo údajně vymezeno prohlášení stran o tom, že část ceny měla být zaplacená. Obviněný považoval za nejasný závěr o nepravdivém údaji, zřejmě se mělo ve smlouvě jednat o pasáž v části 2. smlouvy ze dne 19. 6. 2012, kde jsou uvedeny věty: „Část kupní ceny zaplacená klientem dealerovi: 350 000 Kč“, a „Část kupní ceny zaplacená prostřednictvím úvěru: 350 000 Kč“. Obviněný však poukázal na svědecké výpovědi svědka PaedDr. V. K., jenž smlouvu vytvořil a nebyl schopen vysvětlit, jaké má předmětné ustanovení důsledky, a na tvrzení pracovníků GE M. A., kteří se domnívali, že nepravdivý údaj vyplývá z logiky věci, a nikoliv z předmětného ustanovení smlouvy. Tyto okolnosti obviněného vedly k závěru, že výsledky provedeného dokazování nebylo objasněno, že šlo o nepravdivý údaj, pokud nebyla částka 350 000 Kč uhrazena před tím, než byl úvěr poskytnut, protože uvedení v omyl nelze dovozovat z neurčitěho znění textu úvěrové smlouvy, z níž není jednoznačný projev vůle stran. Poukázal na to, že v textu uvedené části smlouvy chybí sloveso a není tam ani obecně vymezen časový okamžik, kdy měla být uvedená částka zaplacená. Vzhledem k tomu, že soudy tyto vážné pochybnosti neodstranily ani po doplnění dokazování zaměřeném na tuto otázku, jednaly v rozporu se zásadou *in dubio pro reo*, pokud obviněného uznaly vinným.

9. Další námitky obviněný vznesl proti konkrétnímu znění předtisku úvěrové smlouvy, do níž nemohl jakkoli osobně zasáhnout, protože se jednalo o formulářový dokument. Z textu smlouvy by použitým výkladem vyplývalo, že i společnost GE M. A. jako věřitel již převedla obviněnému do dispozice částku úvěru ve výši 350 000 Kč, což je v souvislostech, že šlo jen o sjednání smlouvy, nesmyslné. Obviněný zdůraznil, že z právního hlediska šlo o vadný dokument a o pochybení ze strany obviněného M. V., který společně se svědkem K. P. použil vadnou verzi vzoru formulářové úvěrové smlouvy, a proto byl de facto spoluobviněnými uveden v omyl, jelikož sám za daných okolností nemohl takový nedostatek smlouvy rozpoznat. Soudy se však všemi těmito skutečnostmi, které mají podstatný význam pro závěr o naplnění jednoho ze znaků skutkové podstaty přečinu, jímž byl uznán vinným, nezabývaly, a to ani k námitkám obviněného, a s uvedeným nesouladem se důkladně nevypořádaly. Rovněž vytkl, že se soudy s ohledem na to, že k plnění ze strany věřitele nedošlo, nezabývaly malou závažností činu pro společnost.

10. V závěru svého dovolání obviněný R. M. navrhl, aby Nejvyšší soud rozsudek Okresního soudu v Lounech ze dne 30. 9. 2015, sp. zn. 2 T 120/2013, i usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 25. 4. 2016, sp. zn. 5 To 589/2015, zrušil a zprostil jej obžaloby v plném rozsahu.

11. K podaným dovoláním se za Nejvyšší státní zastupitelství vyjádřila u něj působící státní zástupkyně. K dovolání obviněného R. M. uvedla, že vyhověl podmínkám důvodu dovolání podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., protože vytykal nesprávnost právní kvalifikace skutku, jímž byl uznán vinným, kterou spatřoval mimo jiné v nedostatku posouzení hledisek uvedených v § 12 odst. 2 tr.

zákoníku.

12. Obsah skutkových zjištění, jak jsou popsána ve výroku rozsudku soudu prvního stupně, shledala správnými, avšak i přesto podle ní soudy pochybily, jestliže na jeho podkladě došly k závěru, že se všichni tři jmenovaní obvinění dopustili za splnění podmínek § 23 tr. zákoníku pokusu přečinu úvěrového podvodu podle § 21 odst. 1 k § 211 odst. 1 tr. zákoníku. Tento závěr považuje za nesprávný, protože dostatečným způsobem nebyla zohledněna skutečnost, že pachatelem při sjednání úvěrové smlouvy může být pouze účastník takové smlouvy. Osoby, které jiným způsobem zasáhnou do skutkového děje ve smyslu uzavření úvěrové smlouvy na základě vadných údajů, mohou být pouze účastníky na takovém trestném činu ve smyslu § 24 tr. zákoníku, a to pouze v tom případě, pokud jednání pachatele dosáhne stadia pokusu nebo dokonání trestného činu (přiměřeně viz usnesení Krajského soudu v Plzni ze dne 8. 12. 1999, sp. zn. [6 To 575/99](#), uveřejněné pod č. 27/2001 Sb. rozh. tr.). U obviněného M. V. došla k závěru, že ho nelze posuzovat jako spolupachatele trestného činu úvěrového podvodu, ale jeho jednání je jen účastenstvím.

13. Za nepodložený státní zástupkyně označila i závěr soudů obou stupňů o tom, že byly dostatečně objasněny všechny podstatné okolnosti pro naplnění kvalifikované skutkové podstaty podle § 211 odst. 4 tr. zákoníku. V případech, kdy pachatel při sjednání úvěrové smlouvy uvedl nepravdivé údaje, dochází ke škodě pouze tehdy, pokud úvěr řádně nesplácí. V posuzované věci se však nepodařilo zjistit, že by úvěr neměl být ze strany společnosti V. splácen, neboť ohledně této skutečnosti nebyl pořízen jediný důkaz. Zdůraznila, že pachatel, který při sjednávání úvěrové smlouvy uvádí nepravdivé údaje, vždy jedná v úmyslu dosáhnout vyplácení úvěru. Pokud by škoda vznikla již samotným vyplácením úvěru, pak by pachatel trestného činu úvěrového podvodu podle § 211 tr. zákoníku vždy jednal v úmyslu škodu způsobit. Právní teorie však připouští, že v případě základní skutkové podstaty podle § 211 odst. 1 tr. zákoníku pachatel nemusí mít takový úmysl. Proto se úmysl u kvalifikovaných skutkových podstat úvěrového podvodu musí vztahovat nikoliv pouze k vyplácení úvěru, ale též k okolnosti, že úvěr ve stanovené době popř. vůbec nebude splácen (viz usnesení Nejvyššího soudu ze dne 20. 7. 2005, sp. zn. [5 Tdo 761/2005](#), a usnesení Nejvyššího soudu ze dne 12. 7. 2006, sp. zn. [7 Tdo 837/2006](#)). Poukázala rovněž na nutnost zvážit závěry uvedené Ústavním soudem v nálezu ze dne 7. 11. 2006, sp. zn. [I. ÚS 631/05](#), o vztahu testu proporcionality u přečinu podvodu podle § 211 odst. 1 tr. zákoníku, u něhož se nevyžaduje vznik škody, a připomněla, že zdrženlivost je významná zejména tam, kde měl následně úvěrový vztah standardní průběh.

14. Státní zástupkyně připustila, že v úvěrové smlouvě byl uveden nepravdivý údaj, avšak nebylo dostatečně zvažováno, že nikoli každý nepravdivý údaj je trestný ve smyslu § 211 tr. zákoníku. Mohou to být jen údaje, které jsou pro případné rozhodnutí o poskytnutí úvěru rozhodující, musí být objektivně způsobilé rozhodnutí úvěrové instituce ovlivnit bez ohledu na to, zda taková nepravdivá okolnost skutečně uzavření úvěru podmínila. V posuzované věci však považovala za potřebné, aby soudy vyhodnotily, že úvěr nebyl v konečném důsledku poskytnut z důvodu uvedení nepravdivých údajů, ale proto, že si společnost GE M. A. zjistila, že motorové vozidlo, o jehož prodej šlo, se stejným VIN jezdí v Norsku. Pokud jde o podmínku složení částky 350 000 Kč, jednalo se o údaj, který svědčil o tzv. bonitě klienta a zprostředkovaně byl způsobilý deklarovat jeho schopnost úvěr splácet, jinak však v zásadě o ničem nevypovídal. Pokud by byl úvěr čerpán a řádně splácen, skutečnost, že nedošlo k úhradě částky 350 000 Kč na účet obviněné R. Š., by neměla pro naplnění podmínek úvěrové smlouvy žádný zásadní význam.

15. Ze všech uvedených důvodů státní zástupkyně vyjádřila pochybnosti, zda okolnost o předchozí úhradě 350 000 Kč byla jednou z rozhodujících podmínek pro schválení úvěru. S ohledem na uvedené argumenty státní zástupkyně navrhla, aby Nejvyšší soud zrušil rozhodnutí soudů obou stupňů ohledně obviněných R. M. a M. V., avšak i obviněné R. Š., která tento mimořádný opravný prostředek nepodala, a to z důvodu § 265k odst. 2 poslední věty tr. ř.

III. Přípustnost dovolání

16. Nejvyšší soud jako soud dovolací nejprve posuzoval, zda byly splněny formální podmínky zákonem stanovené pro podání dovolání u obviněného M. V., a shledal, že v projednávané věci je jeho dovolání přípustné podle § 265a odst. 1 písm. h) tr. ř. a bylo podáno osobou oprávněnou podle § 265d odst. 1 písm. b), odst. 2 tr. ř.

17. Zkoumal též, zda bylo toto dovolání podáno včas, a to z hledisek stanovených v § 265e odst. 1, 2, 3 tr. ř., podle něhož se dovolání podává u soudu, který rozhodl ve věci v prvním stupni, do dvou měsíců od doručení rozhodnutí, proti kterému dovolání směřuje. Pokud se rozhodnutí doručuje jak obviněnému, tak i jeho obhájci, běží lhůta od toho doručení, které bylo provedeno nejpozději. Lhůta k podání dovolání je zachována také tehdy, je-li dovolání podáno ve lhůtě u Nejvyššího soudu nebo u soudu, který rozhodl ve věci ve druhém stupni, anebo je-li podání, jehož obsahem je dovolání, dáno ve lhůtě na poštu a adresováno soudu, u něhož má být podáno, nebo který má ve věci rozhodnout. Poté Nejvyšší soud vyložil, proč shledal, že dovolání obviněného M. V. bylo podáno po uplynutí zákonem stanovené lhůty, tedy opožděně. V důsledku tohoto zjištění dovolání podle § 265i odst. 1 písm. c) tr. ř. odmítl, aniž by z jeho podnětu přezkoumával správnost napadeného usnesení a předcházející řízení z hledisek stanovených v § 265i odst. 3 tr. ř.

18. K dovolání obviněného R. M. Nejvyšší soud shledal, že toto dovolání je přípustné podle § 265a odst. 1, odst. 2 písm. a), h) tr. ř., bylo podáno osobou oprávněnou podle § 265d odst. 1 písm. b), odst. 2 tr. ř., v zákonné lhůtě a na místě, kde lze podání učinit (§ 265e odst. 1, 2 tr. ř.).

19. Obviněný dovolání zaměřil zásadně proti nesprávnému právnímu posouzení skutku. Vytkl, že neměl být uznán vinným pokusem přečinu úvěrového podvodu podle § 21 odst. 1 tr. zákoníku k § 211 odst. 1, 4 tr. zákoníku. Za vadné považoval, že skutek neobsahuje skutkový podklad pro závěr o tom, že někoho uvedl v omyl, protože údaj, který soudy považovaly za nepravdivý, dostatečně nezkoumaly ze všech potřebných hledisek, a to jak s ohledem na jeho vymezení v obchodním zákoníku, pokud jde o náležitost úvěrové smlouvy, tak i vzhledem k okolnostem, za nichž se on sám měl uvedeného trestného jednání dopustit.

20. Nejvyšší soud v takto uvedených argumentech shledal naplnění důvodu dovolání podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., protože obviněný vytýkal, že rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení skutku, jak byl soudem zjištěn, neboť brojil proti tomu, že uvedený skutek byl nesprávně právně kvalifikován. Takto uplatněné dovolání koresponduje se zákonným vymezením citovaného důvodu a bylo v souladu s ním podáno na podkladě skutkového stavu zjištěného soudem prvního stupně, který nemůže Nejvyšší soud měnit (srov. přiměřeně stanovisko Ústavního soudu ze dne 4. 3. 2014, sp. zn. Pl. ÚS-st. 38/14, či usnesení Ústavního soudu např. ve věcech ze dne 9. 4. 2003, sp. zn. [I. ÚS 412/02](#), ze dne 24. 4. 2003, sp. zn. [III. ÚS 732/02](#), ze dne 30. 10. 2003, sp. zn. [III. ÚS 282/03](#), aj.).

21. S ohledem na takto uplatněné výhrady Nejvyšší soud, protože neshledal důvod k odmítnutí dovolání obviněného R. M., z jeho podnětu podle § 265i odst. 1 tr. ř. přezkoumal podle § 265i odst. 3 tr. ř. zákonnost a odůvodněnost výroku rozhodnutí, proti němuž bylo podáno dovolání v rozsahu a z důvodů uvedených v dovolání, jakož i řízení napadené části rozhodnutí předcházející.

IV. Důvodnost dovolání

22. Z obsahu dovolání obviněného R. M. plyne, že směřuje především proti tomu, že se u částky 350 000 Kč, která nebyla před sjednáním úvěrové smlouvy uhrazena, jedná o nepravdivý údaj ve smyslu §

211 odst. 1 tr. zákoníku. Pro tuto argumentaci vychází především z obsahu smlouvy samotné, tak jak byla sepsána, a má za to, že formulace, která je ve smlouvě uvedena, takovému závěru nesvědčí, jakož ani výsledky provedeného dokazování. S tímto jeho názorem se v zásadě ztotožnilo i Nejvyšší státní zastupitelství, které obdobnou argumentaci vzneslo ve svém písemném vyjádření. Oba shodně zmiňují, že z textu úvěrové smlouvy není pro účastníka smlouvy zřejmé, že proto, aby byl úvěr poskytnut, musela být tato částka, představující polovinu ceny vozidla, uhrazena předem.

23. Protože tato námitka má pro posouzení věci podstatný význam, je k ní třeba nejprve v obecné rovině uvést, že pokusu přechínu úvěrového podvodu podle § 21 odst. 1 k § 211 odst. 1, 4 tr. zákoníku se dopustí ten, kdo bezprostředně směřuje k dokonání toho, že při sjednávání úvěrové smlouvy nebo při čerpání úvěru uvede nepravdivé nebo hrubě zkreslené údaje nebo podstatné údaje zamlčí, a spáchá takový čin v úmyslu jím způsobit větší škodu (podle § 138 odst. 1 tr. zákoníku škodu dosahující částky nejméně 50 000 Kč), avšak k jeho dokonání nedošlo. V projednávané věci soudy shledaly, že obviněný se dopustil relevantního jednání v alternativě, že směřoval k tomu, aby při sjednávání úvěrové smlouvy uvedl nepravdivé údaje.

24. Nepravdivým údajem je takový údaj, jehož obsah vůbec neodpovídá skutečnému stavu, o němž je podávána informace, a to byť jen o některé důležité skutečnosti pro uzavření úvěrové smlouvy nebo pro čerpání úvěru (srov. např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 8. 1. 2014, sp. zn. [7 Tdo 1421/2013](#), usnesení Ústavního soudu ze dne 23. 10. 2013, sp. zn. [II. ÚS 2458/10](#), či nálezy Ústavního soudu ze dne 7. 11. 2006, sp. zn. [I. ÚS 631/05](#)).

25. Tomuto právnímu vymezení však neodpovídají ve věci učiněná skutková zjištění a výsledky provedeného dokazování nekorrespondují s tím, co soudy ve skutkovém stavu věci konstatovaly, jak zcela důvodně v dovolání namítal obviněný a na což případně i státní zástupkyně působící u Nejvyššího státního zastupitelství ve svém vyjádření rovněž poukázala.

26. Pro posouzení toho, zda jde o nepravdivý údaj při sjednávání úvěrové smlouvy, musí být z obsahu sjednávané úvěrové smlouvy nebo úvěrových podmínek jako její součásti patrné, k jaké skutečnosti nebo informaci se konkrétní nepravdivý údaj vztahuje a zda jde o údaj podstatný pro uzavření smlouvy. Aby bylo možné posoudit, zda jde o pravdivý, nebo nepravdivý údaj, má význam i to, jaké je zadání nebo jak zní otázka, na něž žadatel o úvěr potřebnou informaci nepravdivě podává.

27. Za nepravdivý údaj, který měli obvinění jako spolupachatelé do úvěrové smlouvy za účelem financování nákupu vozidla zn. Ford S-Max 10-2.0 Eco Boost SCTI Titanium v ceně 700 000 Kč uvést, je považováno to, že „obviněný M. V., otec R. Š., za kterou fakticky úvěrovou smlouvu sjednával, záměrně při vytváření žádosti o úvěr nadiktoval vyplňujícímu K. P. údaj o tom, že část kupní ceny vozidla ve výši 350 000 Kč byla již na účet R. Š., jako prodejce vozidla, zaplacená, přičemž si všichni byli vědomi toho, že uvedení této skutečnosti je jednou z rozhodujících podmínek pro schválení úvěru, a posléze takto vyplněnou smlouvu o úvěru na částku ve výši 350 000 Kč. R. Š. a R. M. podepsali, přestože jim bylo známo, že k úhradě části kupní ceny vozidla nedošlo“. Předmětným nepravdivým údajem je tedy sdělení, že část kupní ceny ve výši 350 000 Kč byla na účet R. Š. zaplacená. Takto vyjádřená skutečnost však z obsahu samotné úvěrové smlouvy, jak je založena na č. l. 114 a násl., neplyne. Zejména z jejího textu nejsou zřejmé okolnosti, jak se podávají ve skutkových zjištěních, protože ve smlouvě není uvedeno „část kupní ceny vozidla ve výši 350 000 Kč byla již na účet R. Š., jako prodejci vozidla, zaplacená“. Takto znějící text úvěrová smlouva neobsahuje.

28. Vzhledem k tomu, že se jednalo o úvěrovou smlouvu, bylo třeba též uvážit, co se považuje za úvěrovou smlouvu, kterou v době činu upravovalo ustanovení § 497 až § 507 obch. zák. V této trestní věci však obsahová stránka úvěrové smlouvy sama o osobě vyvolává vážné pochybnosti, a to nejen text, ale i okolnosti, za nichž byla sjednávána. O tom svědčí mimo jiné i to, že samotný text smlouvy byl problémovým, a proto byl v celém trestním řízení podroben obsáhlému dokazování, které se

soustředilo zejména na objasnění srozumitelnosti a významu právě toho, zda z něj plyne faktický závazek dlužníka k tomu, že mu bude úvěr ve výši 350 000 Kč poskytnut jen tehdy, jestliže bude před tím uhrazena částka 350 000 Kč jako druhá polovina ceny vozidla. Zcela obecným pohledem na uvedený text takový závěr jasně nevyplývá, protože obě podmínky, „část kupní ceny zaplacená klientem dealerovi ...“ a „část kupní ceny zaplacená prostřednictvím úvěru ...“ jsou gramaticky formulovány stejně, a přitom by podle uvedeného výkladu měly být plněny v jinou dobu. Bylo proto třeba, aby bylo posouzeno, zda se jedná o nepravdivý údaj. Úvěrovou smlouvou ve smyslu § 211 tr. zákoníku se rozumí právě smlouva o úvěru podle § 497 a násl. obch. zák. Naproti tomu pod tento pojem nelze podřadit takové typy smluv, které spočívají nikoliv v poskytnutí peněžních prostředků, nýbrž v poskytování zboží a služeb na základě tzv. odložených plateb (např. smlouvu o koupi najaté věci či tzv. leasingovou smlouvu; srov. stanovisko Nejvyššího soudu ze dne 27. 11. 2003, sp. zn. [Tjpn 301/2003](#), uveřejněné pod č. 6/2004 Sb. rozh. tr.).

29. Při posuzování toho, zda se jednalo o nepravdivý údaj, resp. zda a za jakých okolností nebo v jakém časovém horizontu měla být dlužníkem uhrazena část kupní ceny vozidla ve výši 350 000 Kč, nelze odhlédnout ani od textu smlouvy na straně 5, kde je v bodě 9. v „Prohlášení stran“ uvedeno, že „klient souhlasí s tím, že úvěr v požadované výši bude věřitelem poskytnut formou doplacení kupní ceny ponížené o poplatek za uzavření smlouvy, tj. poukázáním částky na účet dealera“. Z této formulace je zřejmé, že úvěr bude hrazen v budoucnu, a není zde zmínka o předem uhrazené částce klientem, na niž nejsou vázány žádné podmínky tohoto prohlášení. Vzhledem k tomu, že jde o budoucí slovesný čas, a stejná formulace je v podmínkách smlouvy uvedena i u částky, již se zavázal za cenu vozidla zaplatit klient, je možné i tímto gramatickým výkladem dojít k závěru, že i uvedená polovina kupní ceny mohla být uhrazena až v budoucnu, a tedy nikoliv před tím, než byla úvěrová smlouva sjednávána. V tomto směru však soudy své úvahy nevedly.

30. Nejvyšší soud shodně jako obviněný a státní zástupkyně Nejvyššího státního zastupitelství vyjadřuje pochybnosti o dostatečnosti provedeného dokazování, ve shodě s nimi i Nejvyšší soud má za to, že toto nekoresponduje s tím, co se ve skutkových zjištěních uvádí. Lze zmínit, že dokazování bylo mimo jiné vedeno i za tím účelem, aby se smysl textu úvěrové smlouvy objasnil, a proto byly vyslechnuty další osoby, konkrétně svědci PaedDr. Mgr. V. K. (údajný autor textu této smlouvy) anebo T. Ž. (specialistka na vyšetřování podvodů ve společnosti GE M. A. od července 2014). Je však třeba uvést, že ani na podkladě jejich výpovědí se text v uvedené smlouvě nikterak neobjasnil, a to, co si měli obvinění myslet o tom, o jakou podmínku se v době podpisu smlouvy jedná, rovněž ne. Na závěr o vině obviněných a jejich vědomí o tom, že v době sepsání smlouvy měli jednat vědomě a že, ač tak byli povinni, neuhradili před uzavřením smlouvy částku 350 000 Kč, není ve smlouvě nic naformulováno, ač takový závěr musí vyplývat z jejího textu, podmínek nebo konkrétních ujednání a nelze na něj usuzovat až podle výsledků dodatečně provedeného dokazování.

31. Především je třeba poukázat na to, že svědek PaedDr. Mgr. V. K. uvedl, že „v době, kdy úvěr byl uskutečněn, resp. ten požadavek byl podán, to bylo tak, že kolonka ve smlouvě o složení určité částky byla povinná. Pokud by tato nebyla vyplněna a předpokládalo se, že byla plněna, pak by nemuselo dojít k odsouhlasení úvěru“. Svědkyně T. Ž. vypověděla, že „správně by měl peníze vždy převzít dealer a předat je příslušné osobě“. K dotazu, jak to má kupující vědět, sdělila, že „je to uvedené v té smlouvě. Když se smlouva podepisuje, je tam uvedeno, že akontace byla zaplacená“. Jestliže se posoudí obsah těchto výpovědí osob, které pouze vykládají obsahovou stránku smlouvy a obvyklé postupy, jaké měly být údajně zachovány, pak mezi tím, co uvádějí, a skutečným zněním předmětné části textu smlouvy není shoda, neboť jimi tvrzené skutečnosti z textu smlouvy neplynou. Jestliže takový rozpor existuje, pak se nelze ztotožnit se závěrem, který soud prvního stupně učinil na str. 17: „Není pochyb o tom, že částka představující akontaci měla být zaplacená, což vyplývá přímo ze smlouvy, z níž je třeba vycházet. Soud vyslechl svědkyni T. Ž. a PaedDr. V. K., kteří oba odborně popsali náležitosti smlouvy a vyjádřili se k tomu, jak vyjádření obžalovaných ve smlouvě ovlivnilo

rozhodnutí. Právě výpovědi těchto dvou svědků přesvědčily soud o tom, že znaky skutkové podstaty ze strany obžalovaných byly naplněny, a proto je vina na místě“. Za stejně vadný je pak třeba považovat i závěr odvolacího soudu vyjádřený na str. 7 přezkoumávaného usnesení, jestliže se s uvedeným závěrem soudu prvního stupně ztotožnil.

32. Nejvyšší soud z těchto důvodů shledal v souladu s námitkami obviněného R. M. i státní zástupkyně působící u Nejvyššího státního zastupitelství v jejím písemném vyjádření, že pro učiněný právní závěr výsledky provedeného dokazování nedávají dostatečný podklad. Rozhodnutí soudů nejsou logická, ale naopak lze v jejich úvahách shledat nedůslednost a vážné rozpory (srov. přiměřeně např. usnesení Ústavního soudu ze dne 30. 4. 2009, sp. zn. [I. ÚS 701/09](#), a ze dne 20. 3. 2014, sp. zn. [III. ÚS 572/14](#)). Jimi podaný výklad je nepředvídatelný a nekoresponduje s fixovanými závěry soudní praxe (srov. usnesení Ústavního soudu ze dne 19. 8. 2010, sp. zn. [III. ÚS 1800/10](#)). Závěr o tom, že obviněný R. M. naplnil po objektivní i subjektivní stránce znaku uvedení nepravdivého údaje, tudíž trpí vážnými nedostatky.

33. Kromě uvedeného Nejvyšší soud dále v podrobnostech zmínil i další vady, jimiž dosavadní řízení i přezkoumávaná rozhodnutí trpí a pro které je dosud provedené dokazování neúplné. Shledal, že výsledky dosavadního dokazování nedávají potřebný skutkový podklad pro závěr o vině obviněného R. M., ve vztahu k němuž jsou dovoláním napadená rozhodnutí přezkoumávána. Je totiž třeba přisvědčit zejména státní zástupkyni působící u Nejvyššího státního zastupitelství a obsahu jí zpracovaného vyjádření k dovolání, že byť se soudy snažily rozsah dokazování v maximální míře i nad rámec podané obžaloby rozšířit, nepodařilo se podle jeho výsledků dát dostatečný skutkový rámec pro závěr o vině všech obviněných, a proto je třeba považovat výsledky dokazování za nesouladné s § 2 odst. 5 tr. ř., neboť nebyl zjištěn skutkový stav, o němž nejsou důvodné pochybnosti. V návaznosti na takto nedostatečně objasněné skutkové i právní okolnosti nelze skutek, jak je popsán, posoudit jako pokus přečinu úvěrového podvodu podle § 21 odst. 1 k § 211 odst. 1, 4 tr. zákoníku. Napadené rozhodnutí je tím pádem rozhodnutím, které spočívá na nesprávném právním posouzení skutku ve smyslu § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., a proto Nejvyšší soud z podnětu dovolání obviněného R. M. podle § 265k odst. 1 tr. ř. zrušil usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 25. 4. 2016, sp. zn. 5 To 589/2015, a rozsudek Okresního soudu v Lounech ze dne 30. 9. 2015, sp. zn. 2 T 120/2013, a podle § 265k odst. 2 tr. ř. zrušil i další rozhodnutí na zrušená rozhodnutí obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu.

34. Vzhledem k tomu, že důvody, kvůli nimž dovolací soud rozhodl ve prospěch obviněného R. M., prospívají i obviněným M. V. a R. Š., Nejvyšší soud postupoval podle zásady *beneficium cohaesionis* (dobrodiní záležitosti v souvislostech) s přiměřeným použitím § 261 tr. ř., a proto rozhodl též v jejich prospěch. Uvedený důvod je totiž pro všechny tři obviněné společný a nejde o důvody, které by bylo nutné u každého z nich zkoumat samostatně (srov. rozsudek Nejvyššího soudu SSR ze dne 15. 10. 1976, sp. zn. [5 Tz 86/76](#), uveřejněný pod č. 59/1977 Sb. rozh. tr.). Rovněž jde o takové důvody, které všem obviněným prospívaly již v době, kdy ohledně nich bylo vedeno trestní stíhání a soudy nižších stupňů k těmto důvodům ve svém rozhodnutí nepřihlédly (viz usnesení Nejvyššího soudu ze dne 23. 10. 2002, sp. zn. [4 Tz 65/2002](#)).

35. Se zřetelem na všechny výše zjištěné nedostatky, ale rovněž i proto, že dokazování bylo omezeno jen na objasňování některých skutečností, zatímco jiné, zejména vztahující se k posouzení obhajoby obviněných a povahy úvěrové smlouvy nebo subjektivního vztahu obviněných k okolnosti podmiňující použití vyšší trestní sazby anebo skutečností rozhodných k uvážení subsidiarity trestní represe ve smyslu § 12 odst. 2 tr. zákoníku, zůstaly zcela opomenuty, Nejvyšší soud dospěl k závěru, že se věc přikazuje státnímu zástupci k došetření.

36. Postup podle § 265l odst. 1 tr. ř., jímž Nejvyšší soud výjimečně přikáže věc státnímu zástupci, může být odůvodněn i tím, že z obsahu spisu vyplývají pochybnosti o tom, zda věc byla dostatečně po

všech stránkách objasněna, a o vině obviněného i jeho postavení před soud tedy vznikají vážné pochybnosti, a doplnění dokazování vyžaduje, aby věc byla došetřena v přípravném řízení. Příkazání věci státnímu zástupci podle § 265l odst. 1 tr. ř. zde není vázáno na splnění podmínek uvedených v § 260 tr. ř.

37. Pro takový postup jsou v předmětné věci splněny všechny zákonné požadavky, především proto, že po zrušení rozsudku nelze pokračovat v řízení před soudem, protože soudy do současné doby i nad rámec podané obžaloby objasňovaly skutečnosti, které však prozatím nevedly k jednoznačnému závěru o vině obviněných. V dokazování tedy bude nutné pokračovat a shromáždit další důkazy, jak o tom svědčí i vyjádření státní zástupkyně Nejvyššího státního zastupitelství, v němž právě na tyto nedostatky a vady poukázala. V této souvislosti je třeba zdůraznit roli státního zástupce, jenž je v trestním řízení primárně tím, kdo v souladu se zásadou obžalovací nese odpovědnost za to, aby „soudu předložená trestní věc byla podložena procesně použitelnými důkazy potřebnými k rozhodnutí o vině a trestu v souladu s podanou obžalobou. Obecné soudy se proto nesmějí nikdy stavět do pozice pomocníka veřejné žaloby usilujícího rovněž o odsouzení a nelze k takovému výkladu rolí těchto institucí dospět ani výkladem § 2 odst. 5 tr. ř. Toto ustanovení je totiž v souladu s ústavními principy spravedlivého procesu a z nich vyplývajícího rozvržení rolí jeho jednotlivých účastníků nutno vykládat tak, že je soud povinen doplňovat dokazování v rozsahu potřebném pro spravedlivé rozhodnutí, které nemusí být nutně odsuzující“ (srov. nález Ústavního soudu ze dne 14. 5. 2008, sp. zn. [II. ÚS 2014/07](#)).

38. Posoudí-li se se zřetelem na shora vytyčené vady obsah důkazů v této věci a výhrady státní zástupkyně Nejvyššího státního zastupitelství jako osoby, která má právo vyjádřit se k podanému dovolání z hlediska § 265h odst. 2 tr. ř., je zřejmé, že sama státní zástupkyně zdůrazňovala takové vady, které nebyly obviněnými ani v jimi podaných mimořádných prostředcích uváděny, a vznášela také sama pochybnosti ohledně správnosti rozhodnutí o vině obviněných. V této souvislosti je zřejmé, že s ohledem na povahu zjištěných vad a výhrad, jež státní zástupkyně ve svém písemném vyjádření uvedla, tyto mají původ již v přípravném řízení, které nedostatečně objasnilo všechny potřebné skutečnosti rozhodné z hlediska přesvědčivosti důvodnosti postavení obviněných před soud (srov. nález Ústavního soudu ze dne 14. 5. 2008, sp. zn. [II. ÚS 2014/07](#)).